

Pirkanmaan LAPE Pippuri 2017–2018
Perhekeskustoimintamallin kehittämistyöryhmän kokous

MUISTIO

Aika	17.5.2018 klo 9-12
Paikka	Kulttuuritalo Laikku, Tampere
Osallistujat	<p>Katri Alamettälä, perheneuvoja, Kolmostien Terveys oy/ Parkano Maria Antikainen, projektikoordinaattori, Pirkanmaan LAPE (siht.) Kristiina Harsu, työ- ja toimintakykyetuuksien ratkaisukeskuksen päällikkö Tiia Heinäsuo, lapsiasiamies, Tampere KELA/ Keskinen vakuutuspiiri Pia Hietanen, suunnittelija, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Ulla-Mari Hutko, kasvatuksen toimialajohtaja, Valkeakoski-Sääksmäen seurakunta Anja Jalonen-Männikkö, osastonhoitaja, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Mervi Janhunen-Ruusuvuori, toimialajohtaja, Settlementi Tampere ry Merja Jokela, vs. varhaiskasvatuksen työalajohtaja Sisko Järvinen, opiskelija, Tampereen yliopisto, Kangasalan pilotti (siht.) Susanna Karjalainen, Tampereen ensi- ja turvakoti ry, Annantupa Sanna Karvinen, perhetuvan vastaava ohjaaja, Lempäälä Jenni Karsio, Ensi- ja turvakodin johtaja, Tampereen ensi- ja turvakoti ry Tanja Keinänen, suunnittelija, Kela/Keskinen vakuutuspiiri Niina Kettunen-Niemi, varhaiskasvatuksen suunnittelija, Kangasala Jenni Kilpinen, lasten ja nuorten psykologi, Urjalan kunta Jaana Koivisto, projektikoordinaattori, Pirkanmaan LAPE Kirsi Koponen, palveluohjaaja/Perheiden talo, Tampere Anne Kytölä, ylihoitaja/ hyvinvointikoordinaattori, Pirkkala Marianna Lehtinen, johtava koordinaattori/ kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, Tampere Saija Lehtonen, varhaiskasvatuksen perheohjaaja, Hämeenkyrö Ritva Leijala, palvelupäällikkö/ Mäntänvuoren terveys, Mänttä-Vilppula Anneli Leponen, osastonhoitaja, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Ann-Mari Loppi, MLL perhekahvilavastaava, Valkeakoski Maija Mäkinen, hyvinvointikoordinaattori, Kangasala Mia Niemi, sosiaalityöntekijä, Tampere Suvi Niemi, sosiaalityöntekijä, Virrat Saila Niskanen, avopalveluiden päällikkö, Keiturinsote, Ruovesi ja Virrat Elina Ojanen, terveyskeskuslääkäri (neuvola- ja koululääkäri), Tampere Laura Parviainen, kokemusasiantuntija, Tampere Anne Perälä, hyvinvointikoordinaattori, Kihniö/Parkano Karita Pettinen, sosiaalityöntekijä, Pelastakaa Lapset ry Tuija Peurala, hallintojohtaja/hyvinvointikoordinaattori, Orivesi Pirita Rantanen, perhepalvelukoordinaattori, Sastamala Johanna Rauma, johtava sosiaalityöntekijä/ perhekeskus, Nokian kaupunki Kaija Reiman-Salminen, toiminnanjohtaja, MLL Tampereen osasto Tiia Ritola, lapsityön ohjaaja, Kangasalan seurakunta Anne Ryyppö-Prami, johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja, Tampereen Harjun seurakunta Maarit Räikkä, nuorisotyön ohjaaja/ kouluikäistyö, Pirkkalan seurakunta Tanja Salmisto, ohjaava erityisopettaja, Valkeakoski Sari Salomaa-Niemi, erikoissuunnittelija/kasvatus- ja opetuspalvelut, Tampere</p>

Juha Santala, lehtori, TAMK
 Mika Seppänen, sivistysjohtaja, Vesilahti
 Reija Siitonen, perhetyöntekijä, Sosiaalipalvelut Pälkäne (Kangasala)
 Sari Sillanpää, kirjastonhoitaja, Sastamala
 Pirjo Sillman, erityistyöntekijä, Tampere/ Parasta Lapsille
 Satu Sukanen, sosiaaliohjaaja/ vammaispalvelut, Tampere
 Ari Tiensuu, toiminnanjohtaja/ kriisikeskusjohtaja, Sastamalan seudun
 mielenterveysseura ry
 Katja Timlin, taidepedagogi, Lifecircus/Parasta lapsille ry
 Katri Toivonen, koulukuraattori, Kihniö
 Pia Turvala, terveydenhoitajien esimies/ perhekeskus, Hämeenkyrön kunta
 Tuija Ukkonen-Erenius, sosiaalityöntekijä/ yhdyspintatyö/ perhepalvelut,
 Tampere
 Karoliina Valonen, MLL Punkalaidun
 Kirsi Valtanen, perhetyön palvelupäällikkö, Ylöjärvi
 Päivi Viitanen-Marchegiano, projektikoordinaattori (pj.)
 Kari Vilkkö, vastaava erotyöntekijä, Miessakit ry
 Teija Virtanen, sosiaalityöntekijä/ lastenvalvoja, perhekeskustiimin vetäjä,
 Akaan kaupunki
 Henna Vuorela, kokemusasiantuntija, Tampere
 Merja Värri, johtava psykologi/ vastaanottotoiminta, Tampere

	Asia	Pirkanmaan LAPEn perhekeskustoimintamallin kehittämistyöryhmän ja kohtaamispaikkatyöryhmän yhteinen kehittämisaamu, aiheena kulttuuri osana perhekeskustoimintamallia
1	Esittäytymiskierros	Käytiin esittäytymiskierros. Mukana oli perhekeskustyöryhmäläisiä ja kohtaamispaikkatyöryhmäläisiä.
2	Ajankohtaiset asiat	Projektikoordinaattori Päivi Viitanen-Marchegiano esitteli maakuntavalmistelun aluemallia ja käytiin keskustelua sen pohjalta. Tulevat LAPE-tilaisuudet ovat diaesityksessä muistion liitteenä.
3	Kulttuurihyvinvointi-suunnitelma	Tampereen kulttuuripalveluiden johtava koordinaattori Marianna Lehtinen esitteli Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelman tavoitteena on mahdollistaa kulttuuristen oikeuksien toteutuminen kaikille pirkanmaalaisille ja siten kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Jokaisessa maakunnan kunnassa pitäisi huomioida kulttuurihyvinvointisuunnitelma erityisesti hyvinvointikertomuksia ja -suunnitelmia laadittaessa. Suunnitelmaan on kirjattu yhteinen visio: <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella on oikeus taiteeseen ja kulttuuriin. • Taide- ja kulttuuripalvelut ottavat kaikenlaiset ihmiset huomioon. • On opittu tekemään yhteistyötä. • Kulttuurihyvinvointi on löytänyt paikan yhteiskunnan rakenteissa. Kulttuurihyvinvointisuunnitelmasta löytyy myös kulttuurihyvinvointisuositus: jokaisella on kulttuurinen perusoikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin vähintään 100 min/vko.

		<p>Linkki kulttuurihyvinvointisuunnitelmaan: https://www.tampere.fi/tiedostot/p/gS5Dfh9gp/pirkanmaan_kulttuurihyvinvointisuunnitelma.pdf</p> <p>Ks. diaesitys muistion liitteenä.</p>
4	Kulttuurilähete	<p>Marianna Lehtinen kertoi Tampereella käytössä olevasta kulttuuriläheteestä, joka on kehitetty kaupungin neuvolapalveluiden ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä. Toiminnan taustalla on yhteinen tavoite: vauvaperheiden hyvinvoinnin ja varhaisen vuorovaikutuksen ja yhdessä tekemisen tukeminen sekä ilon lisääminen vauva-arjessa.</p> <p>Lähetteen laajentamista perhepalveluihin ja vanhemmille lapsille suunnattuja kursseja on kokeiltu tänä keväänä. Asiakkaat ovat olleet mukana kehittämässä kursseja. Palautetilaisuus on tulossa lähiaikoina, minkä jälkeen arvioidaan jatkoa.</p> <p>Ideointia:</p> <p>Lähetteellä voisi ohjata muuhunkin kulttuuritoimintaan: esim. kirjaston satutunnille, kansalaisopiston koko perheen taidekursseille tai kulttuuriyhdistyksen äiti-lapsitanssikurssille. Ei tarvitse olla välttämättä ”rahaa”. Voisiko olla Kela-korvattavaa toimintaa?</p> <p>Tulevaisuus?</p> <p>Yhteistyötä kannattaa kehittää niiden toimijoiden kanssa, joita kunnasta löytyy. Jokaisen kunnan alueelta löytyy toimijoita, esim. kirjasto, kansalaisopisto, taiteen perusopetusta tarjoava oppilaitos, kulttuuri-/taideyhdistys, muita järjestöjä, yleisestä kulttuuritoiminnasta vastaava henkilö, seurakunta, liikunta-/vapaa-ajan toimijoita jne.</p> <p>Poimintoja keskustelusta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voisiko Lempäälässä kehittää yhteistyötä PiiPoon kanssa? • Sastamalassa suunnitellaan neuvolan ja kirjaston yhteistyötä. Neuvolasta voidaan lähettää perhe kirjaston työntekijälle, joka kertoo perheelle taiteen ja kulttuurin tarjonnasta sekä kirjaston yhteyteen perustettavasta kohtaamispaikasta. Perhe saa vapaalipun Herra Hakkaraisen taloon. • Voisiko kirjastojen yhteyteen luoda kulttuurisuorituskortin, johon perheet voisivat kerätä suorituksia ja saisivat sitten palkinnon? Rasteina esim. lukeminen lapsille, osallistuminen johonkin kulttuuritoimintaan. • Kangasalla Lukutaitoa leikiten -hanke. Kirjasto tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. • Lempäälässä perhetyöntekijä jalkautunut kirjaston satutunneille. <p>Ks. diaesitys muistion liitteenä.</p>
5	Kulttuurin hyvinvointivaikutukset ja sirkuspaja	<p>Taidepedagogi-kouluttaja Katja Timlin alusti taiteen hyvinvointivaikutuksista.</p> <p>Ks. diaesitys muistion liitteenä.</p>

6	Ryhmätyöskentely	<ol style="list-style-type: none"> 1. Millaista yhteistyötä voisimme tehdä kulttuuripalveluiden kanssa? 2. Miten kulttuuripalvelut voitaisiin ottaa osaksi omaa palvelua? 3. Miten perhekeskuksissa/kohtaamispaikoissa voitaisiin järjestää palveluohjaus kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin? <p>Nostoja keskustelusta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joka kuntaan kulttuurineuvoja/kulttuuriavainhenkilö, jolta muut ammattilaiset ja asukkaat voisivat kysyä neuvoa. Tuntisi oman alueen kulttuuritoiminnot ja -mahdollisuudet. Vrt. liikuntaohjaaja. Voisi olla myös kulttuuriluotsi-tyyppistä toimintaa (vrt. ikäihmisten vapaaehtoiset kulttuuriluotsit) • Kulttuurin ja taiteen vieminen sinne, missä ihmiset liikkuvat, esim. terveyskeskuksiin, vuodeosastoille. Esim. musiikkiopiston kevätkonsertti terveyskeskuksen aulassa, taidenäyttely neuvolan odotustilaan. Terveyskeskuksen näyttötauluilla voisi tiedottaa myös kulttuuripalveluista. • Sen ymmärryksen lisääminen, että kulttuuri on kiinteä osa peruspalveluitamme ja kuuluu kaikille, ei ole vain jollekin ihmisryhmälle suunnattu erillinen saareke. • Miten tavoitetaan sellaiset ihmiset, joilla ei ole kulttuurista pääomaa eivätkä ole tottuneet käyttämään kulttuuripalveluita? Tapahtumat ja toiminnot vietävä sinne, missä ihmiset muutenkin ovat ja/tai osaksi muuta toimintaa. Esim. sirkustoimintaa viety joillekin asiakkaille kotiin osana perhetyötä. • Myös lapset voivat johdattaa vanhempiaan kulttuuritoimintoihin, jos ovat esim. käyneet ensin koulun tai varhaiskasvatuksen kautta. • Taiteen tekemistä on jo paljon mukana muussa toiminnassa, esim. kerhoista vierailaan museoissa jne. • Kulttuuriosaamista voitaisiin lisätä myös muihin palveluihin. Esim. kulttuuriohjaajia voitaisiin rekrytoida perhepalveluihin. <p>Ryhmätöiden koonti liitteenä muistion lopussa.</p>
7	Seuraavat tapaamiset	<p>Perhekeskuskehittämistyöryhmä 12.6.2018 klo 9-12 Metso, Kuusi</p> <ul style="list-style-type: none"> • perhekeskuspilottien esittely <p>Kohtaamispaikkakehittämistyöryhmä 7.6.2018 klo 9-12, Nalkalan Setlementtitalo, Pyhäjärvenkatu 1 B</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhdessä maahanmuuttaja- ja monikulttuuripalveluiden kehittämistyöryhmän kanssa
8	Tutustuminen Rullaan	Marianna Lehtinen esitteli työryhmälle Lasten kulttuurikeskus Rullan tiloja ja toimintoja.

Liite 1. Koonti ryhmätöistä

1. Millaista yhteistyötä voisimme tehdä kulttuuripalveluiden kanssa?

- Kirjastoyhteistyö (nla, perhetyö, vaka, opetus, avoimet kerhot, srk)
- Taiteen jalkautuminen (taidenäyttelyt, kuorot, musiikkiopistojen esitykset)
- Yhteistyö osuuskuntien, järjestöjen ja yhdistysten kanssa (ostopalvelut / kesäteatteri)
- Kulttuuriseteli
- Museokortti ilmaiseksi toimeentulotukea saaville
- Kulttuuri- ja kirjastopalvelut mukaan vertaisryhmiin
- Kulttuuriryhmät
- Työpajat
- Yksittäisten kulttuuritempausten järjestäminen esim. erityislapsille
- Paikallisiin kulttuurikohteisiin tutustuminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa
- Kulttuuritapahtumat eri kaupunginosissa, esim. liikkuva sirkus
- Leirityö

2. Miten kulttuuripalvelut voitaisiin ottaa osaksi omaa palvelua?

- Kulttuuriavainhenkilö/kulttuurineuvoja/kulttuuriohjaaja
- Taiteen jalkautuminen (esim. näyttelyt aulatiloiissa)
- Kulttuurivisiitit osana perhetyötä ja tukihenkilötyötä
- Kerhoryhmien retket kulttuurin pariin
- Kulttuuri Kela-korvattavana kuntoutusmuotona, esim. sirkusterapia
- Sosiaalipalveluiden työntekijöitä kulttuuripalveluihin
- Ryhmänohjaajille koulutusta: ryhmien ohjaaminen kulttuurisilla menetelmillä
- Hankerahoituksella kulttuuritoimijoita yhteistyöhön
- Paikalliset vahvuudet käyttöön
- Tiedottaminen!
- Verkostotyö

3. Miten perhekeskuksissa/kohtaamispaikoissa voitaisiin järjestää palveluohjaus kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin?

- Tiedottaminen, myös sosiaalisen median hyödyntäminen tiedon jakamisessa
- Kulttuurilähetteen
- Satupassit
- Koko perheen yhteisten harrastusten mahdollistaminen (esim. tilojen tarjoaminen)
- Kulttuurin jalkautuminen kohtaamispaikkoihin, lähetettä ei tarvita